

MORAVSKÁ VYSOKÁ ŠKOLA OLMOUC

Ústav ekonomie

Tomáš Mudrák

Ekologické dan v EU

Environmental Taxes in EU

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Ing. Jarmila Zimmermannová, Ph.D.

Olomouc 2014

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně a použil pouze uvedené informační zdroje.

V Olomouci dne 27.6.2014

.....
Tomáš Mudrák

Pod kování

Zde bych rád v noval pod kování Ing. Jarmile Zimmermannové, Ph.D., vedoucí mé bakalářské práce za odborné vedení a cenné rady, které mi pomohly zpracovat tuto bakalářskou práci.

Obsah:

Úvod.....	6
1 Teoretická východiska ekologických daní	7
1.1 D chodové daní	7
1.2 Spot ební daní	8
1.3 Majetkové daní	9
1.4 Ekologické daní	10
1.4.1 Vymezení ekologické daní	10
1.4.2 Definice ekologické daní	11
1.4.3 Cíle a funkce ekologických daní.....	11
1.5 Klasifikace daní s ekologickými aspekty.....	12
1.6 Ekologická da ová reforma v Evropské unii.....	15
1.6.1 Hlavní atributy da ové reformy.....	16
1.6.2 Alternativy ekologické da ové reformy	17
1.6.3 P vod energií využívaných v Evropské unii	18
1.7 Komplikace p i zavedení ekologických daní.....	19
2 Výklad Sm rnice 2003/96/ES.....	20
2.1 P edm t ekologické daní	23
2.1.1 Da ze zemního plynu a n kterých dalších plyn	24
2.1.2 Da z pevných paliv.....	25
2.1.3 Da z elekt iny.....	25
2.2 Správce daní, zda ovací období a registrace	26
3 Ekologické daní eská republika vs. N mecko.....	27
3.1 Ekologické daní v eské republice	27
3.1.1 Ekologická politika eské republiky	27

3.1.2	Ekologická daňová reforma v České republice	28
3.1.3	Daň z emisí CO ₂	29
3.2	Ekologické daně v Německu	30
3.2.1	Ekologická daňová reforma v Německu.....	30
3.2.2	Podmínky, základ, sazba daně a osvobození od daně	31
3.3	Komparativní analýza ekologických daní v České republice a Německu	33
3.4	Daň z minerálních olejů v České republice a Německu	35
3.5	Budoucnost ekologických daní.....	41
	Závěr.....	43
	Anotace.....	44
	Použité zdroje.....	45
	Seznam tabulek	47

Úvod

V současné době je téma ochrany životního prostředí velmi aktuální a je také předmětem velkého množství diskuzí, a to nejenom odborníky, ale také laiky. Lze konstatovat, že chování člověka a jeho zásahy do přírody již překročily hranici únosnosti. V minulosti byly přírodní zdroje vnímány jako nevyčerpatelné a do jisté míry také neomezené, což ale dnes již dávno neplatí. Je nutné upozornit na to, že v okamžiku, kdy není životní prostředí na zemi kvalitní, nemůže být ani kvalitní život člověka. Problémy spojené s ekologickým chováním člověka se samozřejmě nemohou projevit ze dne na den – jsou patrné až po několika desetiletích, což je zapotřebí si uvědomit. Z tohoto důvodu je velmi nutností, aby byla ochrana životního prostředí zajišťována prostřednictvím jednotlivých autorit – například Evropské unie, což je autorita nadnárodní organizace.

Praktická část této bakalářské práce se orientuje na porovnání ekologických daní České republiky s Německem. Konkrétně budou v této práci srovnány daně z minerálních olejů. Německo jsem si vybral, protože zde mají nejvíce zkušenosti s ekologickou reformou, která v této zemi proběhla již v roce 1999. V této reformě došlo k úpravám a harmonizaci sazeb spotřebních daní se sazbami podle směrnice 2003/96/EC.

Cílem této práce je blíže specifikovat ekologické daně v Evropské unii, a to jak z teoretického, tak i z praktického hlediska. Ekologické daně se odvíjí od environmentální politiky Evropské unie, která má velmi silné kořeny – první zmínky o této oblasti jsou již patrné v Římské smlouvě z roku 1957. Je tudíž možné tvrdit, že ekologické daně v Evropské unii mají dlouholetou tradici, což je možné vnímat pozitivně. Ekologické daně jsou také velmi atraktivním nástrojem ochrany životního prostředí. Všechny informace uvedené v této práci jsou čerpány z dostupné literatury a odborných zdrojů, jejichž seznam je uveden na konci tohoto textu.

1 Teoretická východiska ekologických daní

Daně jsou součástí daňové soustavy ve většině vyspělých zemí. Každá daňová soustava obsahuje různé druhy daní, čímž se stát snaží minimalizovat negativní působení daní na chování ekonomických subjektů. V daňových soustavách můžeme daně rozdělit na:

- directové daně
- spotřební daně
- majetkové daně

Součástí daňové soustavy jsou v některých zemích také ekologické daně, které do svého daňového systému zavedla v roce 2008 i Česká republika.¹

1.1 Directové daně

Directové daně jsou ve většině zemí brány jako úplně nejděležitější. Tento typ daní může obsahovat různé typy úlev od zdanění, což je u jiných druhů daní nemyslitelné. Děležitost těchto daní je podložena mimo jiné i zařazením na první místo v klasifikaci daní OECD i IMF.

Directová daň byla ve vyspělých zemích zavedena v třtinou koncem 19. a začátkem 20. století. Výjimkou tvoří pouze Velká Británie, kde byla zavedena již v roce 1799, jako prostředek financování válek proti Napoleonovi. V Rakousko-Uhersku (tedy i na území ČR) byla tato daň (zavedena od roku 1849. V současné době se directová daň neplatí pouze v tzv. „daňových oázách“. Tady patří: Bahamy, Bahrain, Bermudy, Island, Kajmanské ostrovy, Kuvajt, Omán, Saudská Arábie, Sjednocené Arabské Emiráty a

¹ PEKOVÁ, Jitka. Veřejné finance: úvod do problematiky. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008, 579 s. ISBN 978-80-7357-358-4.

Uruguay. V České republice byla daňovou reformou zavedena daň z příjmů fyzických osob 1.1.1993. Jejím hlavním cílem je zdanění celkového důchodu jednotlivce tak, aby byl anulován rozdíl mezi zdaněným důchodem pocházejících z různých zdrojů.²

Důchodové daně se dělí mezi daně příjmové, což znamená, že každý poplatník daně musí ze zákona zaplatit daň do rozpočtu. Poplatník je zároveň plátcem daně. Výjimku tvoří³ pouze odvádění daně ze mzdy zaměstnancem zaměstnavatelem nebo daně vyplatěné podle zvláštní sazby daně u zdroje příjmu, kdy je daň do rozpočtu odváděna místo poplatníka tzv. zdrojem příjmu (např. banka). Při sestavování osobních důchodových daní může být část daňového základu nezdaněna, což nazýváme jako nezdanitelné minimum. Dále zde můžeme uplatnit různé odpočetelné položky například odpočty na invalidní členy domácnosti, na vyživované osoby bez vlastního příjmu atd. Některé typy příjmů mohou být od placení daně osvobozeny, jedná se například o starobní důchody, sociální dávky atd. Specifickým případem individuální důchodové daně je tzv. záporná důchodová daň, která je založena na stanovení optimální hranice výše příjmu. Pokud příjmy přesáhnou tuto hranici, tak je příjem zdaněn. Pokud výše příjmu nedosáhne této hranice, tak občan získává od státu příspěvek.⁴

1.2 Spotřební daně

Daně spotřební se dělí mezi tzv. nepřímé daně, což znamená, že i když obchodníci a výrobci platí tyto daně do veřejného rozpočtu, tak se předpokládá, že o tuto částku navýší své ceny. Tím pádem tato daň ovlivňuje především spotřebitele. O poměru, ve kterém se daň rozdělí mezi výrobce, obchodníky a spotřebitele, rozhoduje tzv. elasticita poptávky a nabídky, případně jiné faktory. Spotřební daně zasahují do daňové historie, kdy v podobě různých poplatků a daní placených obchodníky při vjezdu na

² KUBÁTOVÁ, Květa. Daňová teorie a politika. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2003, 225 s. ISBN 80-863-9584-7.

⁴ PEKOVÁ, Jitka. Veřejné finance: úvod do problematiky. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008, 579 s. ISBN 978-80-7357-358-4.

urité území, nebo při obchodování na trzích představují historicky nejstarší dan v bec. V současné době ve většině zemí existuje, kromě všeobecných spotřebních daní, několik jednotkových daní spotřebních z vybraných druhů zboží a s nízkou elasticitou poptávky, a to například minerální oleje, tabák a alkoholické nápoje. Jejich spotřeba je ve vyspělých zemích zatížena tzv. selektivními daněmi.⁵

1.3 Majetkové daně

Majetkové daně se zabývají stavovou veličinou - majetkem. Ten může být v movité, ale i nemovité podobě. Historie majetkových daní spadá už do dávného starověku a středověku, kdy tvořily podstatu příjmu zdanění. V dnešní době tvoří majetkové daně pouze doplňkový zdroj příjmů ve veřejných rozpočtech. Do majetkových daní můžeme zařadit také daně z nemovitostí. První skupinou majetkových daní jsou daně placené pravidelně, v řadě každoročně:

- Daně z čistého bohatství,
- Daně z nemovitostí

Další skupinou jsou daně placené nepravidelně, které se platí vždy při převodu majetku během života i po smrti zůstavitele:

- Daně dědické,
- Daně darovací.

Někdy můžeme tyto daně nazvat daněmi z kapitálových transferů, které se vztahují na bezúplatné převody či transfery. Dále bývají zdaněny i transakce. Těmito daněmi se říká:

- Daně z převodu nemovitostí.

U všech těchto druhů daní se základ vypočítává ze stavu majetku.⁶

⁵ KUBÁTOVÁ, Květa. Daňová teorie a politika. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2003, 225 s. ISBN 80-863-9584-7.

⁶ Tamtéž.

1.4 Ekologické daně

Ekologické daně jsou považovány za institut, který byl známý a navrhovaný již v první polovině minulého století, přičemž jejich skutečné zavádění se stalo aktuálním až na konci šedesátých a v průběhu sedmdesátých let. V této době totiž voliči a politici v ekonomicky vyspělých zemích začali postupně vnímat znečištění životního prostředí jako závažný problém a přibližně dalších deset let trvalo, než došlo k výraznějším a také k ekologicky motivovaným daňovým změnám.⁷

1.4.1 Vymezení ekologické daně

V rámci Evropské unie již přistouplá státa zavádějí ekologických daní, přičemž cílem je zde zlepšit životní prostředí jako takové. Existuje zde určitá víra v to, že pokud dojde ke zdanění produktů, které mají tu schopnost zatěžovat životní prostředí, povede to nejenom k růstu ceny těchto produktů, ale také zde vznikne určitá motivace ekonomických subjektů k jejich úspoře. I v případě této daně musí být splněny její základní předpoklady – nenávratnost, neúplnost, neekvivalence, peněžní forma a zároveň musí i tato daň plynout do státního rozpočtu. Naprosto nezpochybnitelná je zde povinnost daň platit, přičemž postup výpočtu daňové povinnosti musí být za každých okolností přesný a také srozumitelný, což je zde velmi důležité. Nenávratnost je spojena s tím, že majetek se po určité době musí danému podnikateli vrátit zpět, a neekvivalence je spojena s nepoměrem, kdy neexistuje vztah mezi tím, kolik se do veřejných rozpočtů odvede a kolik z nich daný subjekt čerpá. Neúplnost vypovídá o tom, že daňoví poplatníci nikdy přesně neví, jakým způsobem budou dané finanční prostředky využity pro příslušným státem i na jaký účel je chce stát využít.⁸

⁷ PÍJEM EKOLOGICKÉ DANĚ ZE ZEMNÍHO PLYNU A NĚKTERÝCH DALŠÍCH PLYNŮ. BÍLKOVÁ, V., V. SOLILOVÁ a J. VRTALOVÁ. *Vysoká škola ekonomická v Praze* [online]. 2010 [cit. 2014-06-05]. Dostupné z: http://kvf.vse.cz/storage/1239722107_sb_bilkova.pdf

⁸ VAN UROVÁ, A. a L. LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2006, aneb, Uebnice daňového práva*. 8., aktualiz. vyd. Praha: VOX, 2006, 324 s. ISBN 80-863-2460-5, s. 123.

1.4.2 Definice ekologické dan

„*Ekologické dan jsou dan , které byly primárn zavedeny za ú elem omezování existence negativních externích efekt ovliv ujících životní prost edí. Dle OECD je to každá nevázaná platba vlád uvalená na da ový základ, který je považovaný za významný z hlediska životního prost edí.*“⁹ Ekologické dan je možné za adit do skupiny selektivních daní ze spot eby, p i emž zároveň také p sobí jako tzv. nápravné dan , a to proto, že snižují zne iš ování životního prost edí, ímž se odlišují od spot ebních daní. V odborné literatu e jsou n kdy taktéž ozna ovány jako energetické dan , protože jsou zam eny p edevším na zdroje energie. Ekologické dan jsou poplatky, jejichž da ovým základem je zde fyzická jednotka, která má prokazateln negativní vliv na životní prost edí.¹⁰

Ekologické dan jsou v eské republice dan nep ímé, p i emž ástka dan se v tomto p ípad zahrnuje do ceny zboží nebo do ceny p íslušné služby. Co se tý e b žného poplatníka, tak ten musí da hradit p ímo, a to p i koupi daného produktu. To znamená, že se nemusí v bec zabývat následn odvodem dan . Odvod dan je poté v kompetenci daného plátce dan . Mezi nejvýznamn jší nep ímé dan pat í nap . da zp idané hodnoty i dan spot ební. Ekologické dan jsou ve v tšin p ípad v systému zabudovány jako spot ební dan , které jsou zde vyjád eny prost ednictvím absolutní sazby.¹¹

1.4.3 Cíle a funkce ekologických daní

Ekologické dan je nutné vnímat jako tržní nástroj, který vede posléze k náprav negativních externalit. Proto je velmi d ležitá v novat pozornost velikosti t chto daní, p i emž jejich výše zásadním zp sobem ovliv uje také chování spot ebitel na daném trhu. Cílem ekologické dan je do ur ité míry zabránit spot eb v objemu fosilních paliv

⁹ Ekologické dan . POKORNÁ, B. *Ekonomicko-správní fakulta: Masarykova univerzita* [online]. 2005 [cit. 2014-06-12]. Dostupné z: <http://www.econ.muni.cz/~jahoda/DTP/prednes/11HELP05.pdf>

¹⁰ Š ASNÝ, M. *Environmentální dan a poplatky v EU, OECD a zemích st ední Evropy* [online]. 2002

¹¹ VAN UROVÁ, A. a L. LÁCHOVÁ. *Da ový systém R 2006, aneb, U ebnice da ového práva*. 8., aktualiz. vyd. Praha: VOX, 2006, 324 s. ISBN 80-863-2460-5, s. 124.

v podob zemního plynu i černého uhlí, což vede k motivaci uživatel využívat spíše alternativní zdroje. Co se týče elektrické energie, jde především o výrobu elektrické energie z tzv. obnovitelných zdroj – např. větrné i solární.¹²

*"Na rozdíl od tradičních daní má ekologická daň dvojí funkci - odebírají se od ní nejen vyšší daňové výnosy, ale také, že pobídne k investicím v čem nebo od nich nikoho odradí. Tyto dvě funkce si však navzájem odporují. Jestliže se sníží emise, budou příjmy ztraceny. Ekonomové především vysvětlují, že tradiční daně snižují efektivnost ekonomiky. Existují buď příjmy daně uvalené na jednotlivé příjmy a podnikatelský zisk, nebo nepřímé daně uvalené na investované zboží a služby (obvykle v investicím podílu k jejich cenám). Např. v roce 2000 v Polsku zhruba třetina daní pocházela z příjmů a zisků, zatímco dvě třetiny představovaly daně uvalené na zboží a služby; celkem tvořily více než 88 % příjmů státního rozpočtu a druhé z nich představovaly příjmy HDP země – 170 mld. eur (GUS 2001). Takovéto daně mají odrazující efekt. Oslabují atraktivitu úsilí zaměstnaného na příjmy a zisk a snižují poptávku po ekonomickém výstupu."*¹³

V rámci Evropské unie existují velmi přísné ekologické normy, přičemž obrovskou důležitostí zde hrají ekologické daně, které jsou na území Evropské unie samozřejmě povinností. Samotné zavádění ekologických daní zde totiž vyplývá ze závazku být členem Evropské unie. Evropská unie patří mezi významné hráče na poli ochrany životního prostředí především z mezinárodního pohledu. Mezi základní cíle Evropské unie v této oblasti patří ochrana životního prostředí, udržování a zlepšování kvality životního prostředí, ochrana lidského zdraví, racionální a také obezpečené využívání přírodních zdrojů. Důležitá je zde také samotná podpora opatření souvisejících se zaváděním ekologických daní v Evropské unii.¹⁴

1.5 Klasifikace daní s ekologickými aspekty

Do kterých daňových systémů můžeme zavést samostatné ekologické daně, ale ve kterých státy mají i některé existující daně ekologické aspekty. Mezi ekologické daně

¹² Tamtéž, s. 124.

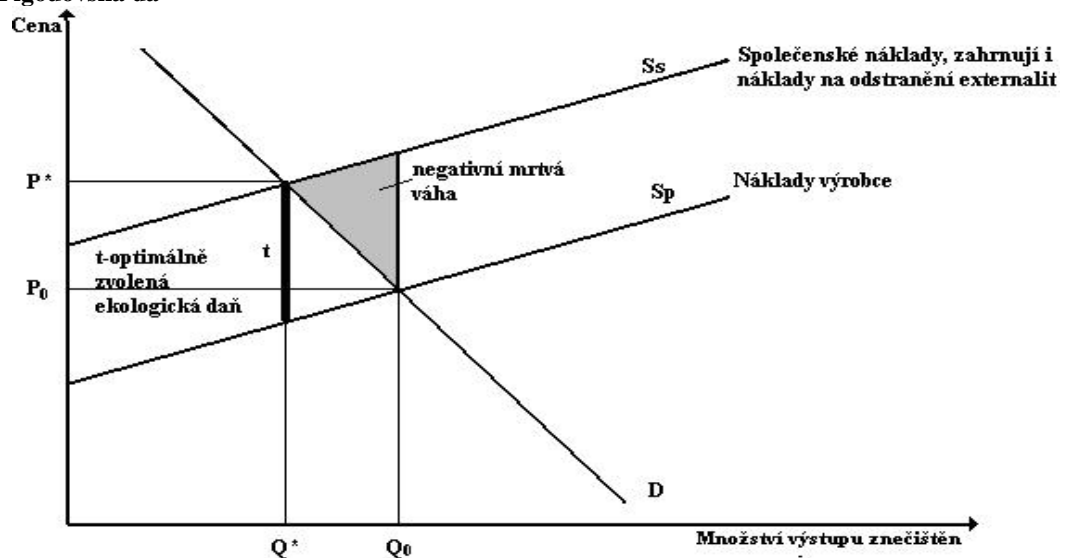
¹³ Může existovat „ekologická“ daň? ZYLICZ, T. *Vysoká škola ekonomická v Praze* [online]. 2010 [cit. 2014-06-12]. Dostupné z: <http://nb.vse.cz/~urbanek/EVS/ZyliczPigouovskeDane.pdf>

¹⁴ ŠAŠNÝ, M. *Environmentální daně a poplatky v EU, OECD a zemích střední Evropy* [online]. 2002

mžeme adit teba takové, jejichž výnos slouží k financování ochrany životního prostředí. Při tomto pojetí můžeme ekologické daně řídit na:

- Pigouovské daně - které vyjadřují uvalení daně na každou jednotku znečištění životního prostředí v takové výši, aby byly vyrovnány mezní náklady firmy marginálním společenským nákladům. Mezní užítky z daně by měly být shodné s mezními náklady výroby. Tento typ daní by byl optimální z hlediska ochrany životního prostředí, ale nelze ho uplatnit v praxi díky jeho vysokým nákladům na měření potřebné hodnoty marginálních nákladů, a proto představují spíše teoretický koncept ekologické daně.¹⁵

Graf 1 Pigouovská daň

Zdroj: KERR, S.: *Ecological tax reform*, dostupné z

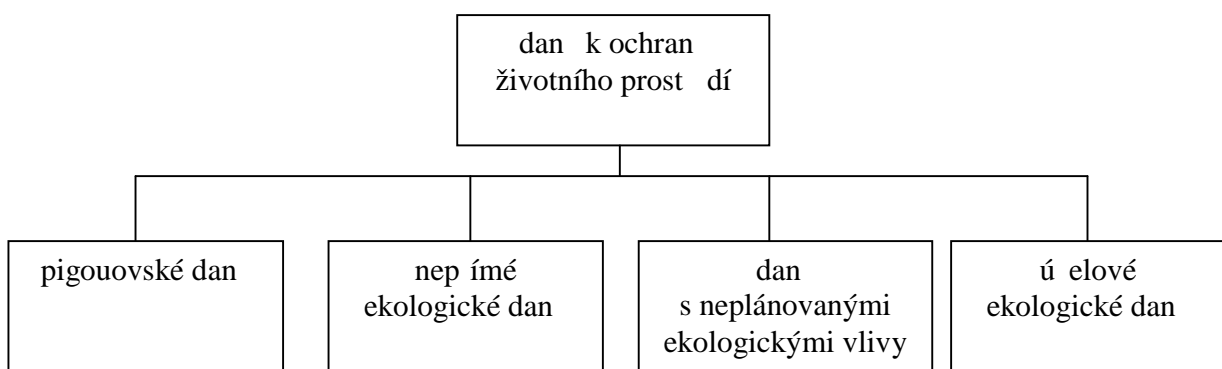
<<http://www.motu.org.nz/docs/publications/eco.tax.1.pdf>>

Křivka nabídky S_p znázorňuje náklady výrobce. Při poptávce D se vyrobí množství Q_0 při ceně P_0 . Škoda na životním prostředí je přímo úměrná vyrobenému množství Q , což znamená, že čím větší množství vyrobíme, tím větší škoda bude působit na životní prostředí. Nabídková křivka S_s znázorňuje celkové náklady společnosti, které obsahují

¹⁵ ŠIROKÝ, Jan. *Daňové teorie: s praktickou aplikací*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008, xvi, 301 s. ISBN 978-80-7400-005-8.

také náklady na odstranění negativních externalit v podobě škod na životní prostředí. Efektivní rozdlení zdroj je tedy prakticky zajištna při konzumaci množství Q^* za cenu P^* . Pro dosažení takovéto alokace je zavedena optimální daň, která odpovídá výši mezních nákladů zneištní.¹⁶

- Nepřímé ekologické daně - jsou takové daně, které zatěžují cenu nerostných surovin a zemdělských produktů, které souvisí s ekologicky zatěžující výrobou. Tento typ daní je na rozdíl od přímých použitelný i v praxi.
- Daně s neplánovanými ekologickými vlivy - jsou daně, při jejichž konstrukci zákonodárce neuvažoval nad ekologickým dopadem. Zde můžeme aditivně napíklad sníženou sazbou daně z přidané hodnoty.
- Ostatní daně - zde adíme takové daně, jejichž výnos je soustředěn na ekologické aktivity. Pokud budou zavedeny samostatné daně k ochraně životního prostředí, můžeme nám tyto daně přinést dvojí užitek, a to přínos ekologických daní jako vzájemné působení faktoru omezení ekologicky negativní aktivity a faktoru využití jejího výnosu.¹⁷

¹⁶ KERR, S., Ecological tax reform, s. 4, cit. 20.4.2008, dostupné z <http://www.motu.org.nz/docs/publications/eco.tax.1.pdf>

¹⁷ ŠIROKÝ, Jan. *Daňové teorie: s praktickou aplikací*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008, xvi, 301 s. ISBN 978-80-7400-005-8.

Obr. . 1- Druhy ekologických daní podle Nellora

(zdroj: ŠIROKÝ, Jan. *Daňové teorie: s praktickou aplikací*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008, xvi, 301 s. ISBN 978-80-7400-005-8.)

1.6 Ekologická daňová reforma v Evropské unii

Ekologickou daňovou reformu je možné definovat jako nástroj vedoucí k r stu kvality životního prostředí, čímž dochází také ke zlepšování samotné úrovn lidského života. V rámci této reformy dochází k přesunu, a to od zdanění lidské práce směrem ke zdanění výrobků a služeb, které negativním způsobem ovlivují životní prostředí. Díky environmentální daňové reformě je možné implementovat určitá evropská nařízení do oblasti daňových soustav jednotlivých členských států. Cílem této reformy je z daňového hlediska zatížit komodity, které zde znečišťují životní prostředí, což posléze nutí spotřebitele k většímu ekologickému chování. Dalším cílem je zde také snížit daňové zatížení práce a naopak zvýšit zaměstnanost. V této souvislosti je možné hovořit o dvojím přínosu – zlepšení kvality životního prostředí a realizování aktivní politiky zaměstnanosti. Ekologickou daňovou reformu je možné rozdělit v Evropské unii do dvou základních vln:

- první vlna – Finsko (uhlíková daň zavedena v roce 1990 pokračovala v tzv. ozeleování daňového systému, reforma doprovázena redukcí daní z příjmu a sociálního pojištění), Norsko (CO₂ daň na minerální oleje zavedená v roce 1991, díky poměrně vysoké zaměstnanosti kladen menší důraz na dvojí dividendy, přesto část výnosu alokována na snížení daní z příjmu a investice do úspor energie a podporu obnovitelných zdrojů), Švédsko (velká daňová reforma v roce 1991, striktně příjmově neutrální), Dánsko (v roce 1992 CO₂ daň z paliv, v roce 1994 všeobecná reforma daňového systému; s postupně rostoucí výší energetického zdanění), Belgie (v roce 1993 nové daně zavedené na některé energetické produkty,

příjem zamýšlen k využití financování snížení příjvků na sociální zabezpečení placených zaměstnavatelem),

- druhá vlna - Nizozemí (v roce 1988 zavedená obecná daň na paliva), Rakousko (v roce 1996 zavedené daně na energie a elektřinu, část příjmů využité na podporu úspor energie a ochranu životního prostředí), Velká Británie (od dubna 2001 zavedeny daně týkající se klimatické změny), Itálie (v roce 1998 zavedení nových environmentálních daní), Německo (v letech 1999 až 2003 ekologická daňová reforma, v. zdanění elektřiny, příjem recyklován ve formě snížení příjvků na sociální zabezpečení), Francie (v roce 1999 obecná daň na aktivity spojené se znečištěním, od roku 2001 nové zdanění energií, příjmy určené na snížení zdanění práce pro podniky zavádějící 35hodinový pracovní týden).¹⁸

„Některé ze zemí Evropské unie doplnily ekologické daně o další nástroje, jejichž zavedení sleduje totožné cíle - snížit emise skleníkových plynů. Doplnková opatření obvykle ústí ve sníženou sazbu daní, nebo ekologické daně přímo nahrazují. 1. ledna 2005 vyhlásila švédská vláda Program na zvyšování energetické efektivity. Jde o pětiletý program, do kterého se mohou dobrovolně hlásit energeticky náročné podniky a splní-li stanovené podmínky, jsou osvobozeny od daní z elektřiny. V prvních dvou letech musí podnik získat certifikát energetického manažerského systému EMS (období environmentálního manažerského systému). Energetický audit v rámci EMS pomůže vymezit opatření, která musí podnik během dalších tří let přijmout, aby zvýšil energetickou efektivity své výroby.“¹⁹

1.6.1 Hlavní atributy daňové reformy

Hlavním atributem ekologické daňové reformy je zde fiskální neboli výnosová neutralita, kterou je možné definovat tak, že v okamžiku, kdy dojde k zavedení nové

¹⁸ Ekologické daně : Skripta. *Etext.cz*: česká země d. Česká univerzita [online]. 2010 [cit. 2014-06-12]. Dostupné z: http://etext.cz/cz/php/skripta/kapitola.php?titul_key=73&idkapitola=89

¹⁹ EKOLOGICKÁ DAŇOVÁ REFORMA V EVROPĚ : Životní prostředí. *Libinst.cz: Liberální institut* [online]. 2012 [cit. 2014-06-12]. Dostupné z: http://www.libinst.cz/Files/KqLFy4r2/profile/2518/simova_edr_energy.pdf

daní, zvýší se také celkový daňový odvod příslušného poplatníka, což vede k nutnosti tento rozdíl kompenzovat poklesem jiných daní. Z toho jasně vyplývá, že celková změna v oblasti daňových příjmů je poté rovna nule - na jedné straně se v daném státu od lidí vybere více finančních prostředků prostřednictvím těchto daní, ale na druhé straně se jim v ostatních oblastech uleví. To, zda posléze dojde k naplnění stanovených cílů sledované reformy, se odvíjí od toho, jak jsou v zemi daňové příjmy posléze přerozděleny.²⁰

Je nutné upozornit na to, že daňová tudíž může být ekologická, pokud i emise daní spojené s nepříznivými dopady na životní prostředí mají ve své podstatě více rolí - za prvé pobízí k environmentálně přijatelnějšímu chování a za druhé zlepšují efektivitu ekonomiky tím, že jsou neoprávněné škody odstraněny, což vede také ke snížení neefektivního zdanění. Za těchto okolností lze dodat, že široký výběr ekologických daní je spíše v Evropské unii vzácností, a navzdory tomu daně z energie jsou zde vnímány jako nejslibnější cesta k environmentální daňové reformě, a to z jednoho prostého důvodu - nemohou snižovat jejich vlastní základy.²¹

1.6.2 Alternativy ekologické daňové reformy

Lze konstatovat, že vedle dnes již známých a tradičních nástrojů minimalizace emisí skleníkových plynů, kam je možné zařadit také například obchodování s emisními povolenkami, v posledních letech také roste ve vyspělých zemích Evropské unie zájem o technologie, které snižují emise SO₂, NO_x a CO₂ u tradičních fosilních paliv, tzv. technologie čistých fosilních paliv. Zejména se zde jedná o technologie čistého uhlí - tzv. Clean Coal Technologies. Příčinou tohoto stavu je obrovský tlak na snížení množství emisí skleníkových plynů a také skutečnost, že ekonomický růst úzce souvisí a je doprovázen rostoucími dodávkami energie. Dle International Energy Agency a OECD se celosvětová poptávka po energiích do roku 2030 zvýší přibližně o 60 %, z čehož 85 % tohoto nárůstu bude s největší pravděpodobností tvořeno fosilními palivy. Fosilní paliva také zstanou i nadále hlavním zdrojem energie. „*Nárůst trhu s uhlím mezi lety 2000 a*

²⁰ ŠASNÝ, M. *Environmentální daně a poplatky v EU, OECD a zemích střední Evropy* [online]. 2002

²¹ Může existovat „ekologická“ daň? ZYLICZ, T. *Vysoká škola ekonomická v Praze* [online]. 2010 [cit. 2014-06-12]. Dostupné z: <http://nb.vse.cz/~urbanek/EVS/ZyliczPigouovskeDane.pdf>

2030 se očekává ve výši 65 % a uhlí bude i nadále krýt okolo 22 % poptávky po energiích. Spotřeba zemního plynu se do roku 2030 více než zdvojnásobí. Podíl elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů, vyjma vodní energie, na celkové produkci elektřiny se zvýší, a sice z 2 % v roce 2002 na 6 % v roce 2030. Energie z obnovitelných zdrojů bude tvořit zhruba 14 % celkové nabídky energie.“²²

1.6.3 P vod energií využívaných v Evropské unii

Co se týká samotného plynového odvětví, které Evropská unie dnes a denně využívá, pak je nutné zmínit, že v současné době pochází zhruba polovina z domácích a polovina z importovaných zdrojů, což je velmi důležité podotknout. Evropská komise však tvrdí, že pokud nebudou přijata patřičná opatření v oblasti ekologických daní, bude za 20 až 30 let do Evropské unie importováno kolem 70 % potřebné energie, a to především z politicky značně nestabilních a z hlediska bezpečnosti zajištění dodávek energie rizikových oblastí. Významné postavení v rámci Evropské unie má uhlí, které tvoří 32 % veškeré nabídky energie, a proto Evropská komise považuje za řešení této situace technologii čistého uhlí, která nyní využívá efektivní domácí surovinu, je dále šetrná k životnímu prostředí a představuje tak velmi bezpečnou dodávku energie. V současné době tudíž Evropská unie výrazně podporuje rozvoj a výzkum čistých fosilních technologií, především výzkum zachycení a uložení CO₂ prostřednictvím tzv. šestého rámcového programu. V tomto programu podporuje Evropská unie rovněž výzkum v oblasti jaderné energie – Euratom, přičemž výzkum se zde orientuje na oblast energie z jaderné syntézy, dále také na jaderné štěpení a v neposlední řadě na radiační ochranu.²³

Z výše uvedeného je naprosto zřejmé, že cest k dosažení jednoho ze základních cílů, které jsou součástí ekologické daňové reformy (tj. snížení emisí skleníkových plynů), existuje hned několik. Je možné je shrnout do následujících bodů:

²² EKOLOGICKÁ DAŇOVÁ REFORMA V EVROPĚ : Životní prostředí. *Libinst.cz: Liberální institut* [online]. 2012 [cit. 2014-06-12]. Dostupné z: http://www.libinst.cz/Files/KqLFy4r2/profile/2518/simova_edr_energy.pdf

²³ Tamtéž.

- podporovat energii z obnovitelných zdrojů s cílem zvýšit její konkurenceschopnost vůči ostatním alternativám,
- podporovat technologie uhlí, resp. u fosilních paliv, včetně technologií zachycování a uchovávání CO₂, s cílem redukovat emise z fosilních zdrojů,
- podporovat jadernou energii, a to jak jaderné štěpení, tak jadernou syntézu (tento bod má s ohledem na životní prostředí své zastánce i odpůrců, nicméně z hlediska cíle snížení emisí CO₂ představuje únnou cestu),
- podporovat vývoj a výrobu vodíkových a palivových článků,
- podporovat budování moderních transmisních a distribučních systémů elektřiny,
- podporovat úsporná řešení u budov, služeb a průmyslu.²⁴

1.7 Komplikace při zavedení ekologických daní

Dnes jsou v rámci Evropské unie ekologické daně vnímány jako velmi atraktivní nástroj ochrany životního prostředí, přičemž jejich zavádění je negativně ovlivněno řadou významných skutečností. V této souvislosti je nutné zmínit se o daňové spravedlnosti, protože jedním z požadavků, které se na daňový systém klade, je skutečnost, aby velikost zaplacené daně přesně odpovídala nejenom prospěchu, který daňoplatníkovi, ale především také jeho reálným možnostem. V rámci daňové spravedlnosti jsou skryty dva základní principy, a to princip platební schopnosti a princip prospěchu. Princip platební schopnosti spoívá v tom, že každý občan by měl platit pouze tak vysoké daně, kolik vydává, přičemž princip prospěchu vypovídá o tom, že lidé by měli platit daně na základě toho, jak velký prospěch z daných vejných statků mají. Je nutné upozornit na to, že ekologické daně jsou v tomto případě vnímány jako regresivní daně, což jednoduše znamená, že bohatší lidé platí menší daně, a daně tudíž tak reálně posléze dopadají především na chudší obyvatele. Zmíněnou regresivitu lze

²⁴ EKOLOGICKÁ DAŇOVÁ REFORMA V EVROPĚ : Životní prostředí. *Libinst.cz: Liberální institut* [online]. 2012 [cit. 2014-06-12]. Dostupné z: http://www.libinst.cz/Files/KqLFy4r2/profile/2518/simova_edr_energy.pdf

kompenzovat například tím, že v zemi dojde k růstu sociálních transferů. V této souvislosti není vůbec snadné odpovědět na otázku, zda jsou zmíněné daně spravedlivé, dle principu platební schopnosti – vše se totiž odvíjí nejenom od příjmů plynoucích z těchto daní, ale také od mezní a průměrné daňové sazby.²⁵

Trend spojený se zaváděním ekologických daní je spojen sádou úskalí vnitřního trhu, které mají především podobu regulace cen nejenom pro spotřebitele, kteří zde vystupují v roli podnikatelů, ale také pro domácnosti neboli jako koncové zákazníci. „Politiku snižování emisí CO₂ v Evropské unii reprezentuje dnes Evropský systém obchodování s povolenkami. Společnosti platí za emise nebo prostřednictvím vyšších nákladů na elektřinu a stanovení minimální sazby zdanění CO₂ by vedlo ke dvojitému zdanění emisí. Stanovení výše daně není snadné. Pokud je ekologická daň chápána jako náprava negativní externality, která je těžko vyčíslitelná, je nutné vzít v potaz, že by její výše měla mít vliv na změnu chování spotřebitele. Ekologické daňové reformy často narážejí na politickou nevoli a bývají jen velmi málo přijatelné ze strany voličů – spatřované zejména ve zvýšení cen spotřebovávaných produktů a služeb nebo ve zvýšení výbírů daní. Samotný výběr daně je dosti komplikovaný a administrativně náročný vyplývá z obtížného měření produkovaného znečištění jednotlivými zdroji, zavedením a kontrolou administrativního systému a složitostí souvisejících osvobození, slev na dani, diferenciací sazeb a jiných výjimek.“²⁶

2 Výklad Směrnice 2003/96/ES

V oblasti ekologických daní plní funkci zákonné regulace Směrnice 2003/96/ES, která byla přijata v roce 2003 v Lucembursku. Je nutné upozornit na to, že členské státy Evropské unie mají povinnost, která spočívá v tom, že tato směrnice musí být přetransformována do jejich zákonů, a to do předepsaného termínu. Směrnice 2003/96/ES (dále jen „Směrnice“), kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny, předepisuje členským státům

²⁵ ŠASNÝ, M. *Environmentální daně a poplatky v EU, OECD a zemích střední Evropy* [online]. 2002

²⁶ Ekologické daně: Hospodářská komora ČR. *Businessinfo.cz* [online]. 2009 [cit. 2014-06-14]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/ekologicke-dane-bariery-vnitri-trh-3894.html>

Evropské unie povinnost spojenou se zavedením minimální úrovně zdanění pohonných hmot, paliv a v neposlední řadě také elektřiny (sazby pro paliva a energie jsou uvedeny v tabulce 1). Úroveň zdanění je zde definována jako celková výše veškerých nepřímých daní, která se zde počítá přímo nebo nepřímo, a to z množství energetických produktů a elektřiny v době jejich propuštění pro domácí spotřebu. Rada Evropské unie udává zároveň také potřebu spjatou se zajištěním řádného fungování vnitřního trhu, pro který by velké rozdíly mezi vnitrostátními úrovněmi zdanění jednotlivých členských států Evropské unie mohly být do jisté míry škodlivé. Zdanění energetických produktů má posléze vést k dosažení cílů stanovených v Kjótském protokolu. Výše zmíněná Směrnice také prezentuje velké množství výjimek a možností osvobození od daní a umožňuje tak státům nezvýšit celkovou daňovou zátěž uplatněním tzv. zásady daňové neutrality. Uplatnění této zásady je samotnou podstatnou ekologickou daňovou reformou, což je velmi důležitě zmínit.²⁷

	Obchodní účely	Neobchodní účely
Plynový olej (v eurech na 1 000 l) Kódy KN 2710 19 41 až 2710 19 49	21	21
Těžký topný olej (v eurech na 1 000 l) Kódy KN 2710 19 61 až 2710 19 69	15	15
Petrolej (v eurech na 1 000 l) Kódy KN 2710 19 21 a 2710 19 25	0	0
Zkapalnělý plyn (LPG) (v eurech na 1 000 l) Kódy KN 2711 12 11 až 2711 19 00	0	0
Zemní plyn (v eurech na gigajoule spalného tepla) Kódy KN 2711 11 00 až 2711 21 00	0,15	0,3
Uhlí a koks (v eurech na gigajoule spalného tepla) Kódy KN 2701, 2702 a 2704	0,15	0,3
Elektřina (v eurech na MWh) Kód KN 2716	0,5	1,0

Tabulka 1 Minimální úroveň zdanění uplatnitelné na paliva a elektřinu dle Směrnice 2003/96/ES

(zdroj: EKOLOGICKÁ DAŇOVÁ REFORMA V EVROPĚ : Životní prostředí. *Libinst.cz: Liberální institut* [online]. 2012 [cit. 2014-06-12]. Dostupné z: http://www.libinst.cz/Files/KqLFy4r2/profile/2518/simova_edr_energy.pdf)

²⁷ EKOLOGICKÁ DAŇOVÁ REFORMA V EVROPĚ : Životní prostředí. *Libinst.cz: Liberální institut* [online]. 2012 [cit. 2014-06-12]. Dostupné z: http://www.libinst.cz/Files/KqLFy4r2/profile/2518/simova_edr_energy.pdf

členské státy Evropské unie mohou uplatňovat plné nebo pouze částečné osvobození od daní, nebo také mohou uplatňovat sníženou úroveň zdanění na elektřinu, která pochází z:

- sluneční energie,
- větrné energie,
- energie vln a přílivu nebo geotermální energie,
- vyrobenou ve vodních elektrárnách,
- vyrobenou z biomasy nebo produktů vyrobených z biomasy,
- vyrobenou z emisí metanu z opuštěných uhelných dolů; vyrobenou z palivových látek.²⁸

„Jednotlivé státy také mohou uplatňovat plné či částečné osvobození na energetické produkty a elektřinu, používané pro kombinovanou výrobu tepla a elektrické energie, elektřinu vyrobenou kombinovanou výrobou tepla a elektrické energie, pokud jsou kombinované generátory šetrné k životnímu prostředí, na energetické produkty a elektřinu používané pro přepravu zboží a osob po železnici, metrem, tramvaji a trolejbusy; elektřinu používanou domácnostmi nebo organizacemi, které dotyčný členský stát považuje za dobroinné, a na výrobky KN 2705 (tj. svítiplyn, vodní plyn, generátorový plyn a podobné plyny, kromě ropných plynů) používané jako paliva. Snížit daň až na nulovou úroveň je možné v případě energetických produktů a elektřin používaných pro zemědělské a zahradnické práce, pěstování chovu ryb a v lesnictví.“²⁹

Je nutné upozornit na to, že za zdanitelné plnění se dle Směrnice nepovažuje například spotřeba energetických produktů ve vlastních prostorách společnosti, která se zabývá výrobou energetických produktů, a to v okamžiku, jsou-li spotřebovávány energetické produkty vyrobené ve vlastních prostorách dané firmy. To samé ale může platit také pro spotřebu elektřiny a jiných energetických produktů, které nebyly vyrobeny ve vlastních prostorách příslušného podniku, a spotřebu energetických produktů a elektřiny

²⁸ EKOLOGICKÁ DAŇOVÁ REFORMA V EVROPĚ : Životní prostředí. *Libinst.cz: Liberální institut* [online]. 2012 [cit. 2014-06-12]. Dostupné z: http://www.libinst.cz/Files/KqLFy4r2/profile/2518/simova_edr_energy.pdf

²⁹ Tamtéž.

v prostorách podniku vyrábějí paliva, která mají být použita následně k výrobě elektřiny. Součástí druhé pilonky Smernice jsou také úlevy a osvobození platné pro jednotlivé členské země Evropské unie, které byly stanoveny prostřednictvím různých dlouhých přechodových období. Dle Smernice je možné, aby česká republika uplatnila úplné nebo částečné osvobození od daní nebo také osvobození od snížené úrovně zdanění u elektřiny, zemního plynu a pevných paliv, a to do 1. ledna 2008.³⁰

2.1 Předmět ekologické daně

Způsob samotného zpracování ekologických daní do právního řádu České republiky byl relativně velmi složitý, přičemž Ministerstvo financí České republiky původně předpokládalo úpravu samostatným zákonem, a to především s ohledem na specifické vlastnosti zdanění jednotlivých komodit a na jednoduchost a přehlednost právní regulace. Ve výše zmíněné podobě byly jednotlivé návrhy zákonů o ekologických daních předloženy i komisím Legislativní rady vlády. Na základě Rozhodnutí vlády se ale všechny tři zmíněné daně potěcitly v zákoně o stabilizaci veřejných rozpočtů.³¹ Lze konstatovat, že předmět daně se zde liší v závislosti na druhu daného energetického produktu. Předmětem ekologické daně jsou následující suroviny:

- **zemní plyn** a jiné plyny uvedené pod kódy nomenklatur (KN) 2711 11, 2711 21, 2711 29 a 2705,
- **pevná paliva** - černé uhlí KN 2701, hnědé uhlí KN 2702, koks KN 2704 a ostatní uhlovodíky uvedené pod KN 2706, 2708, 2713 až 2715,
- **elektřina**, která je uvedena pod KN 2716.³²

³⁰ EKOLOGICKÁ DAŇOVÁ REFORMA V EVROPĚ: Životní prostředí. *Libinst.cz: Liberální institut* [online]. 2012 [cit. 2014-06-12]. Dostupné z: http://www.libinst.cz/Files/KqLFy4r2/profile/2518/simova_edr_energy.pdf

³¹ Ekologické daně. NECKÁ, R. *Masarykova univerzita* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2008 [cit. 2014-06-14]. Dostupné z: http://www.law.muni.cz/sborniky/Days-of-public-law/files/pdf/sprava-finance/Radvan_Neckar.pdf

³² Ekologické daně. *BusinessInfo.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-06-14]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/ekologicke-dane-3532.html>

Dle článku 1 Smrnice se tudíž jedná o zdanění energetických produktů a elektřiny, přičemž jejich přesný výčet je uveden v článku 2 energetické směrnice. Produkty jsou taxativně vymezeny, a to pod kódy nomenklatury. Jedná se o benzín – olovnatý a bezolvnatý, elektřinu, naftu (plynový olej), petrolej, těžký topný olej (TTO), uhlí a koks, zemní plyn a neposlední ale také zkapalněný ropný plyn (LPG).³³

2.1.1 Daň ze zemního plynu a některých dalších plynů

Za plátce daně ze zemního plynu je zde považován dodavatel, který na daném území dodal plyn konečnému spotřebiteli, dále také provozovatel distribuční soustavy, provozovatel přepravní soustavy, provozovatel podzemního zásobníku plynu, fyzická nebo právnická osoba, která použila plyn zdaněný nižší sazbou daně, kterému odpovídá vyšší sazba daně, fyzická nebo právnická osoba, která použila plyn osvobozený od daně jiným úkolem, než na které se osvobození od daně vztahuje, fyzická nebo právnická osoba, která spotřebovala nezdaněný plyn, s výjimkou plynu osvobozeného od daně. Od této daně je osvobozen například plyn, který je určený:

- pro výrobu tepla v domácnostech,
- k výrobě elektřiny,
- jako pohonná hmota pro plavby na vodách, v metalurgických procesech a mineralogických postupech.³⁴

Sazby daně jsou přesně stanoveny v § 6 zákona 261/2007 Sb., přičemž je nutné upozornit na to, že tyto sazby se liší podle druhu plynu. Základem této daně je množství plynu v MWh spalného tepla. V okamžiku, kdy není možné vyjádřit spalné teplo plynu v MWh, je stanoveno spalné teplo, a to ve výši 15 MWh na tunu plynu.³⁵

³³Smrnice Rady 2003/96/ES ze dne 27. října 2003, kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny. In: 2006.

³⁴Ekologické daně. *BusinessInfo.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-06-14]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/ekologicke-dane-3532.html>

³⁵Tamtéž.

2.1.2 Daň z pevných paliv

Íp este, že poplatníkem daně z pevných paliv je konečný spotřebitel, zákon na něj v tomto případě neklade žádné požadavky, a to z jednoho prostého důvodu – jde o naprosto typickou spotřební daň, kde jsou veškeré administrativní povinnosti přeneseny na plátce daně (především dodavatele), který dodal pevná paliva konečnému spotřebiteli. Plátce daně má posléze registrační povinnost vůči správci daně (celnímu orgánu), a to nejpozději v den vzniku povinnosti pro podání daňového přiznání a zaplatit daň. Povinnost plátce daně přiznat a zaplatit je všeobecně vázána na okamžik dodání pevných paliv poplatníkovi, což je také velmi důležité zmínit. Zda ovacím obdobím je v tomto případě kalendářní měsíc, přičemž daňové přiznání je vždy nutné podat do dvacátého pátého dne po skonění zdaňovacího období. Ve stejné lhůtě je plátce povinen daň posléze také uhradit.³⁶

„Přiznání předmětu daně jsou využívány nomenklaturní kódy. Zjednodušeně je však možné za předmět daně považovat černé uhlí, brikety, hnědé uhlí, koks, polokoks apod. Za základ daně se považuje množství pevných paliv vyjádřené v GJ spalného tepla v proudném vzorku (hořlavín). Sazba daně je stanovena na úrovni minimální hodnoty požadované směrnicí Rady 2003/96/ES a činí 8,50 Kč/GJ spalného tepla v proudném vzorku. Od daně jsou osvobozena paliva použitá například v výrobě elektřiny, koksu apod. Osvobození se vztahuje i na pevná paliva do výše technicky zdůvodněných skutečných ztrát při dopravě a skladování.“³⁷

2.1.3 Daň z elektřiny

Co se týká daně z elektřiny, tak plátcem této daně je dodavatel, který na daném území dodal elektřinu konečnému spotřebiteli, dále také provozovatel distribuce soustavy a provozovatel přenosové soustavy, fyzická nebo právnická osoba, která použila

³⁶ Ekologické daně. NECKÁ, R. Masarykova univerzita [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2008 [cit. 2014-06-14]. Dostupné z: http://www.law.muni.cz/sborniky/Days-of-public-law/files/pdf/sprava-finance/Radvan_Neckar.pdf

³⁷ Tamtéž.

elektinu osvobozenou od daní k jiným účelům, než na které se osvobození od daní vztahuje, fyzická nebo právnická osoba, která spotřebovala nezdaněnou elektinu, s výjimkou elektiny osvobozené od daní. Od daní je zde osvobozena například elektina, která vykazuje následující znaky – je ekologicky šetrná, je vyrobená v dopravních prostředcích, je vyrobená ze zdaněných výrobků, pokud jsou předmětem daně ze zemního plynu, daně z pevných paliv nebo spotřební daně. Velikost sazby daně zde činí 28,30 Kč /MWh, přičemž základem daně z elektiny je množství elektiny v MWh.³⁸

2.2 Správce daní, zdaňovací období a registrace

Správa daní je v případě ekologických daní realizována prostřednictvím celních orgánů, které zároveň vydávají také dva typy povolení - povolení k nabytí osvobozených energetických produktů, které je možné získat rozhodnutím celního úřadu po prozkoumání podaného návrhu na jeho vydání, a povolení k nabytí energetických produktů bez daní. Fyzické i právnické osoby, která zde není považována za držitele povolení, nesmí být ani energetické produkty bez daní i produkty, které jsou osvobozené od daní, dodány. Co se týče místní příslušnosti jednotlivých celních úřadů, tak ta je stanovena dle zákona č. 17/2012 Sb., o celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Zdaňovacím obdobím je v tomto případě kalendářní měsíc, přičemž plátců daní má povinnost podat návrh na registraci k dani u celního úřadu, a to nejpozději v den vzniku povinnosti daň zaplatit. Plátců mají vždy povinnost předložit daňové přiznání a zaplatit daň do 25. dne po skončení zdaňovacího období, ve kterém tato povinnost vznikla.³⁹

³⁸Ekologické daně. *BusinessInfo.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-06-14]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/ekologicke-dane-3532.html>

³⁹Ekologické daně. *BusinessInfo.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-06-14]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/ekologicke-dane-3532.html>

3 Ekologické daně Česká republika vs. Německo

Od 90. let 20. století se v evropských státech začaly ve větší míře zavádět ekologické daně, přičemž cílem bylo a je snížit produkci emisí CO₂. Následné snahy uvalit daň na CO₂, respektive daň na energie plošně, v celé EU zstaly bez většího úspěchu, a to až do roku 2003, kdy byla přijata Směrnice o zdanění energetických produktů a elektřiny.⁴⁰ Následující text je zaměřena na deskriptivní analýzu ekologických daní v České republice a v Německu.

3.1 Ekologické daně v České republice

Je nutné upozornit na to, že ekologická politika státu patří dnes mezi integrální součásti hospodářské politiky, přičemž obsahuje jako koncepci, tak i běžnou činnost v rámci výkonu státní správy na svém úseku.⁴¹

3.1.1 Ekologická politika České republiky

Ekologická politika České republiky se je prezentována také jako zřízení nutných orgánů a institucí a vypovídá o přijatých principech, formulaci základních cílů, které se odvíjí od analýzy minulých skutečností, současného stavu a budoucího vývoje. Dle stanovených cílů jsou zvoleny posléze vhodné nástroje a do legislativy jsou zakotveny institucionální struktury a nástroje této politiky, přičemž je zde pozornost věnována také fungování ekologické politiky. Na zmíněných faktorech závisí také samotná míra efektivnosti celkové ekologické politiky. Mezi základními právními úpravami, které úzce souvisí s ochranou životního prostředí v ČR, patří:

- Ústavní zákon NR. 1/1993 Sb., Ústava České republiky,

⁴⁰ KOLOGICKÁ DAŇOVÁ REFORMA V EVROPĚ : Životní prostředí. *Libinst.cz: Liberální institut* [online]. 2012 [cit. 2014-06-12]. Dostupné z: http://www.libinst.cz/Files/KqLFy4r2/profile/2518/simova_edr_energy.pdf

⁴¹ ŠAUER, P. *Úvod do ekonomiky životního prostředí*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, 1997, 154 s. ISBN 80-707-9548-4, s. 111.

- Ústavní zákon NR . 4/1993 Sb., o opat eních souvisejících se zánikem SFR.
- Usnesení p edsednictva NR o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako ústavního po ádku eské republiky.⁴²

V eské republice se právní úprava související s ochranou životního prost edí skládá ze zákona . 17/1992 Sb., o životním prost edí, zákona NR . 388/1991 Sb., o Státním fondu životního prost edí, zákona NR . 282/1991 Sb., o eské inspekci životního prost edí a její p sobnosti v ochran lesa a v neposlední ad také zákona NR . 244/1992 Sb., o posuzování vliv na životní prost edí.⁴³

3.1.2 Ekologická da ová reforma v eské republice

„Hlavním cílem ekologické da ové reformy je stimulovat ekonomické subjekty k takovému chování, které povede ke snížení poškození životního prost edí a jeho dopad na zdraví obyvatelstva. P edm tem zdan ní jsou statky a služby, jejichž výroba a spot eba vede k prokazatelnému negativnímu dopadu na životní prost edí a lidské zdraví. Tato reforma by nem la vést ke zvýšení celkové da ové zát že. Dodate né výnosy ze zdan ní zavedeného v rámci da ové reformy mají být provázeny adekvátním poklesem jiných daní nebo zvýšením výdaj státního rozpo tu.“⁴⁴

Co se tý e vývoje ekologické da ové reformy v eské republice, I. etapa spo ívala v transpozici Sm rnice 2003/96/ES, o zdan ní energetických produkt a elekt iny. V roce 2007 poté vznikly t i nové dan – da ze zemního plynu, da z pevných paliv a da z elekt iny, které zde doplnily existující spot ební da z minerálních olej . Legislativní úprava t chto daní je uvedena v zákon . 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpo t , který je zde nutné vnímat jako balík reformních opat ení

⁴² Tamtéž, s. 111.

⁴³ Tamtéž, s. 112.

⁴⁴ Ekologická da ová reforma. *Ministerstvo životního prost edí* [online]. 2013 [cit. 2014-06-14]. Dostupné z: <http://www.mzp.cz/cz/edr>

konstruovaný tak, aby došlo k celkovému snížení daňové zátěže všech obyvatel. Dan se v České republice začala uplatňovat od 1. ledna 2008.⁴⁵

Následovala II. etapa ekologické daňové reformy, jejímž cílem bylo snížení i minimalizace emisí do ovzduší. V této době se zároveň také zvažovala transformace poplatků za znečištění ovzduší na emisní daň z CO₂. V rámci této druhé etapy začala také vznikat revize Směrnice 2003/96/ES, jejímž úkolem je, aby energetické daně zohlednily nejen energetický obsah (jako je tomu dle stávajícího znění směrnice), ale i také velmi důležitý obsah CO₂ v palivu. Vzhledem k výše uvedené skutečnosti se od zavedení daně z CO₂ v České republice prozatím ustoupil, přičemž ale poplatky za znečištění ovzduší jsou stále zachovány a upraveny byly prostřednictvím nového zákona č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší. Obsah a úprava III. etapy bude do jisté míry záviset na tom, v jaké podobě dojde ke schválení revize směrnice 2003/96/ES, o zdanění energetických produktů a elektřiny.⁴⁶

3.1.3 Daň z emisí CO₂

„Uhlíková daň (daň z emisí CO₂) patří mezi nepřímé daně, kterými se zdaují emise CO₂, které se vytvářejí spalováním fosilních paliv (uhlí, minerálních olejů, plynu). Uhlíková daň se uvaluje na fosilní paliva a její výše je obvykle odvislá od množství CO₂, které vzniká při spalování pohonných hmot nebo při výrobě tepla určeného k vytápění nebo k průmyslovému užití a v nichž státech je sazba daně odvislá i od energetického obsahu. Uhlíkové daně byly zavedeny v 90. letech minulého století v Dánsku, Finsku, Nizozemí a Švédsku.“⁴⁷

„Za jednu z priorit svého funkčního období si litevský eurokomisař Algirdas Šemeta zvolil novelizaci směrnice 2003/96/ES o zdanění energetických produktů a elektřiny. V návrhu novelizace této směrnice by se podle něj měla objevit také minimální úroveň celounijní uhlíkové daně. Díky jejímu zavedení by evropské daňové soustavy lépe

⁴⁵ Tamtéž.

⁴⁶ Tamtéž.

⁴⁷ Uhlíková daň (daň z emisí CO₂) v členských státech EU. In: *Uhlíková daň (daň z emisí CO₂) v členských státech EU* [online]. 2010 [cit. 2014-06-23]. Dostupné z: <http://www.psp.cz/sqw/ppi.sqw?d=1&t=27>

*odpovídaly evropským závazkům v oblasti ochrany životního prostředí. Tak alespo existenci nové daně obhajují její zastánci.*⁴⁸

Zavedení minimální daně z CO₂ na úrovni Evropské unie podporují hlavně severské státy, které podobnou daň zavedly již v průběhu devadesátých let minulého století. Mezi velké podporovatele uhlíkové daně patří také Francie, která chtěla zavést vnitrostátní uhlíkovou daň, kterou ale ústavní soud v prosinci 2009 zamítl. Důvodem zamítnutí byl vysoký počet výjimek. Další státy, jako třeba Velká Británie nebo Irsko, jsou naopak proti zavádění jakýchkoliv daní ze strany Evropské unie.⁴⁹

3.2 Ekologické daně v Německu

Cílem zavádění ekologických daní v Německu je snížit komodit, jejichž výroba má následně spotřeba se negativním způsobem projevuje na životním prostředí. Usiluje se zde o stimulaci ekonomických subjektů v zemi, které by zde mohly mnohem úsporněji způsobem komodity využívat. Výnos, který Německo získává z výběru těchto daní, je posléze použit k minimalizaci důchodového pojištění, čímž se zde usiluje také o ovlivnění pracovního trhu.⁵⁰

3.2.1 Ekologická daňová reforma v Německu

V Německu začala ekologická daňová reforma již v roce 1995 a její vývoj je možné rozdělit do 5 základních fází, čímž každá z těchto fází trvala přibližně jeden rok. V rámci příslušných let došlo k postupnému růstu jednotlivých sazeb, které se pro zdaněvané komodity využívaly. V roce 2003 ale došlo k modifikaci, v rámci které byly některé sazby upraveny. První fáze je spojována se zákonem o zahájení ekologické daňové reformy, druhá až pátá fáze poté se zákonem o pokračování ekologické daňové

⁴⁸ Tamtéž

⁴⁹ Tamtéž.

⁵⁰ Ekologická daňová reforma v Německu. *Masarykova univerzita* [online]. 2010 [cit. 2014-06-14]. Dostupné z: http://www.czp.cuni.cz/ekoreforma/EDR/BMF_OSZ_cz.pdf

reformy. Co se týká modifikace, tak zde se uplatňuje zákon o dalším vývoji ekologické daňové reformy.⁵¹

Cíle ekologické daňové reformy v Německu jsou dva:

- zatížení faktoru energie, a to prostřednictvím daňového zdražení paliv, pohonných hmot a elektrické energie (úspěšně – tvorba stimulů pro úspornější spotřebu energie),
- přesun daňového zatížení, a to z faktoru práce, prostřednictvím snížení sazby pojistného na důchodové pojištění za pomoci dosaženého zvýšeného daňového výnosu, a to tak, aby došlo ke zlepšení rámcových podmínek pro pracovní trh.⁵²

3.2.2 Podmínky, základ, sazba daní a osvobození od daní

V tabulce 3.2 jsou uvedeny sazby ekologických daní v rámci zmíněných pětifází ekologické daňové reformy.

⁵¹ Tamtéž.

⁵² Tamtéž.

	Daň do 31.3.99	Daň po 1. stupni EDR 1.4.99	Daň po 2. stupni EDR 1.1.00	Daň po 3. stupni EDR 1.1.01	Daň po 4. stupni EDR 1.1.02	Daň po 5. stupni EDR 1.1.03	Podíl ek. Daně 2003
Elektrický proud (cent/kWh)	0	1,02	1,28	1,54	1,8	2,05	2,05
Pohonné hmoty							
Nafta (cent/litr)	31,70	34,77	37,84	40,91	43,98	47,04	15,34
Benzín (cent/litr)	50,11	53,18	56,18	59,32	62,39	65,45	15,34
Zemní plyn (cent/litr)	6	7	7	8	8	8	2
Zkapalněný plyn (cent/litr)	6	7	7	7	8	8	2
Topné látky							
Lehký topný olej (cent/litr)	4,09	6,14	6,14	6,14	6,14	6,14	2,05
Těžký topný olej (cent/kg)	1,53	1,53	1,79	1,79	1,79	2,50	0,97
Zemní plyn (cent/litr)	0,18	0,344	0,344	0,344	0,344	0,55	0,37

Tabulka 2 Sazby ekologických daní v rámci zmíněných pětifází ekologické daňové reformy

(zdroj: Ekologická daňová reforma v Německu. *Masarykova univerzita* [online]. 2010 [cit. 2014-06-14]. Dostupné

z: http://www.czp.cuni.cz/ekoreforma/EDR/BMF_OSRCZ.pdf)

V Německu platí nebo v minulosti platily různé osvobození od daní, snížení zdanění nebo nejrůznější výjimky - od 2003 do 2005 pro jednotlivé sazby spotřebních daní na pohonné hmoty, které mají maximální obsah síry 10 mg/kg; dále také pro odpadní uhlovodíkové plyny, které se používají jako topné palivo, pro sazbu spotřebních daní z minerálních olejů, které jsou používány jako pohonná hmota ve vozidlech místní veřejné osobní dopravy (musí být v souladu s povinnostmi uloženými směrnicí 92/82/EHS). Dále zde platí určité výjimky pro vzorky minerálních olejů, které jsou určené k analýze, výrobním zkouškám nebo jiným vědeckým účelům, pro rozlišené sazby spotřebních daní z topných olejů používaných ve výrobních procesech (musí být v souladu s povinnostmi uloženými touto směrnicí), pro odpadní oleje, které jsou opakovaně použity jako palivo buď přímo po rekuperaci, nebo po recyklačním postupu pro odpadní oleje, pokud opotřebené použití podléhá zdanění.⁵³ V této souvislosti je nutné upozornit také na to, že ekologické daně v Německu zásadním způsobem ovlivňují spotřebu primární energie, která klesá, dále se také podílí na zlepšování energetické

⁵³Směrnice Rady 2003/96/ES ze dne 27. října 2003, kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny. In: 2006.

efektivnosti v zemi, určitý technologický pokrok je možné spatřit v energetickém hospodáství a dochází zde k racionálnějšímu využívání energií jako takových, na což je nutné také upozornit.⁵⁴

3.3 Komparativní analýza ekologických daní v České republice a N mecku

V této části mé bakalářské práce se zamíme na komparativní analýzu ekologických daní v České republice a N mecku. Pro srovnání jsem si vybral právě N mecko, kde ekologická daňová reforma přinesla velmi pozitivní výsledky. Jako zdroj dat pro tuto analýzu jsem si vybral zdroje databáze OECD, která do daní zahrnuje také poplatky a odvody.

OECD je unikátní fórum, kde se vlády 30 demokratických zemí rozhodly spolupracovat na řešení hospodářských, sociálních a environmentálních problémů globalizace. OECD je také na popud snahy porozumět a pomoci vládám reagovat na nový vývoj a otázky, jako je správa a řízení společností, informační ekonomika a výzvy stárnoucí populace. Organizace poskytuje prostor, kde mohou vlády porovnat politiku, zkušenosti, hledat odpovědi na běžné problémy, identifikovat osvědčené postupy a pracovat koordinovaně domácí a zahraniční politiku.⁵⁵

V této komparativní analýze se zamím hlavně na oblast daní z minerálních olejů v N mecku a České republice, které hrají především v N mecku velkou roli ve fiskální oblasti.

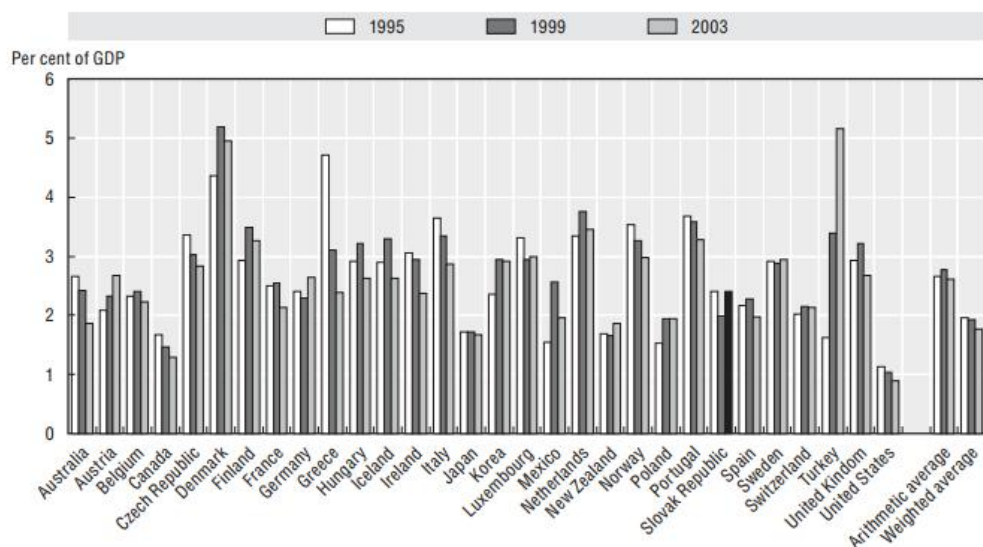
V České republice máme několik druhů ekologických daní. Jsou to: Poplatek za znečištění ovzduší, daň z chemických látek narušujících ozónovou vrstvu, daň z elektřiny, Silniční mýto, Poplatek za vstup do vybraných měst a míst, poplatek za vytěžení nerostných surovin, poplatek za vypouštění odpadních vod do vod povrchových,

⁵⁴ Ekologická daňová reforma v N mecku. *Masarykova univerzita* [online]. 2010 [cit. 2014-06-14]. Dostupné z: http://www.czp.cuni.cz/ekoreforma/EDR/BMF_OSZ_cz.pdf

⁵⁵ *The political economy of environmentally related taxes*. Paris: OECD, c2006, 199 p. ISBN 92-640-2552-9.

poplatek za odebrání lesní p dy, poplatky za likvidaci odpadu, palivová da , da z odn tí p dy ze zem d lství, da ze zemního plynu, da z radioaktivního odpadu, da z pevných paliv a silni ní da . Naopak v N mecku máme rozd lené ekologické dan na da z letectví, da z elekt iny, da z minerálních olej , da z motorových vozidel, jaderná da z pohonných hmot a da z obnovitelných zdroj energie.⁵⁶

Graf 2 P íjmy environmentálních daní jako % GDP

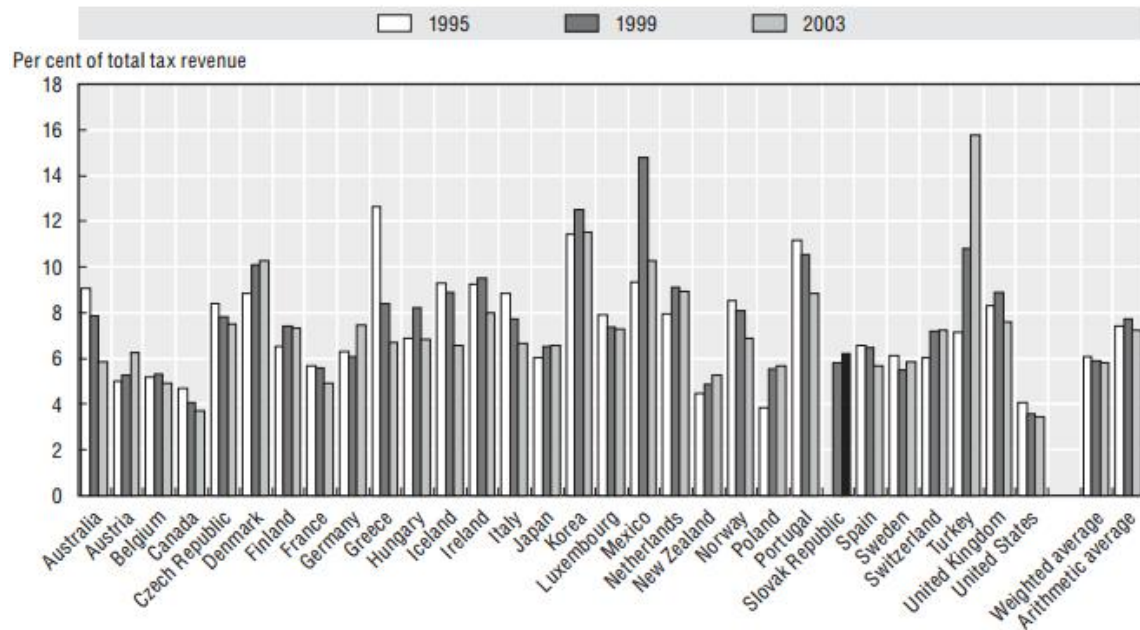
Zdroj: Statistika OECD, 2006.

V průměru, příjmy získané z environmentálních daní představují 2-2,5% HDP, ale jak je patrné z výše uvedeného grafu, existují velké rozdíly od země k zemi. V České republice, Dánsku, Finsku, Nizozemsku, Norsku a zejména Turecku, tržby byly vyšší než 3% HDP v roce 2003, zatímco ve Spojených Státech, tyto příjmy představovaly méně než 1% HDP.⁵⁷ Jak můžeme z grafu pozorovat, tak se příjmy ekologických daní na procento z HDP v České republice pohybují od roku 1995 až po rok 2003 kolem 3%, zatímco v Německu je poměr téměř dvojnásobný. Při porovnání příjmů z environmentálních daní v procentech s celkovými daňovými příjmy se v České republice pohybuje tento poměr

⁵⁶ OECD Better policies for better lives. *OECD Better policies for better lives* [online]. 2014 [cit. 2014-06-26]. Dostupné z: www2.oecd.org/econstat/queries/QueryResult_2.aspx?Key=b246fb27-7fd7-4123-9357-cddfe3bfa0b8&QryCtx=1&QryFlag=3

kolem 8 procent a od roku 1995 po rok 2003 má spíše klesající tendenci. Naopak v Německé republice se příjmy z environmentálních daní v procentech z celkových daňových příjmů pohybují kolem 7 procent a na rozdíl od České republiky mají charakter stoupající. (viz graf.3)

Graf 3 Příjmy z environmentálních daní v procentech z celkových daňových příjmů

Zdroj: Statistika OECD, 2006

3.4 Daň z minerálních olejů v České republice a Německu

Předmětem daně z minerálních olejů v České republice jsou motorové benziny, stacionární oleje a těžké plynové oleje, těžké topné oleje, odpadní oleje, zkapalněné ropné plyny a zkapalněný bioplyn. Předmětem daně jsou také jakékoliv směsi vybraných výrobků uvedených v odstavci 1 a 2 § 45 zákona č. 353/2003 Sb. V Německu pokračování ve vývoji reformy ekologické daně (2003) snížilo různé osvobození od daně pro daň z elektřiny a daň z minerálních olejů, a tím zvýšil daň z minerálních olejů, sazby ze zemního plynu, zkapalněného plynu a těžkého topného oleje. Jako součást

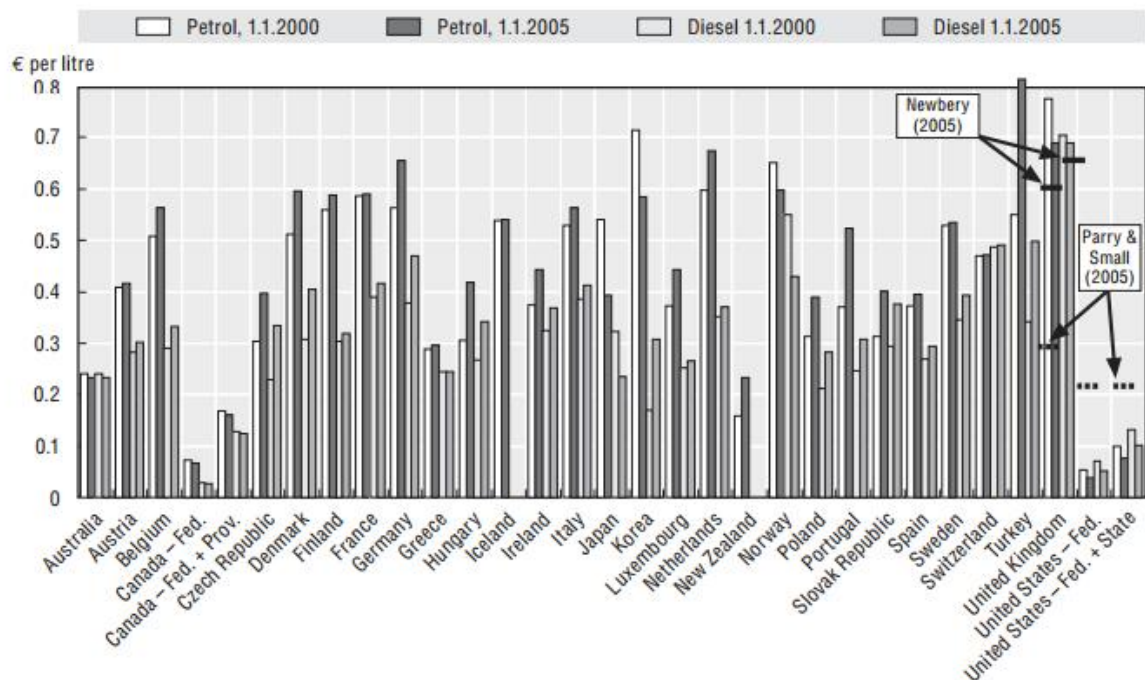
⁵⁷ *The political economy of environmentally related taxes*. Paris: OECD, c2006, 199 p. ISBN 92-640-2552-9.

programu fiskální konsolidace, se snížila z 95% na 90% ekologická daňová platba, p vyšující osvobození od p ísp vk na sociální zabezpe ení.⁵⁸

Daňové sazby z benzínu a nafty

Velmi významný podíl ze všech p íjm z daní souvisejících s životním prost edím vychází z daní z motorových paliv. Tyto dan byly zavedeny ve všech členských zemích p ed mnoha desítkami let, a to p edevším jako prostředek ke zvyšování p íjm .

Graf 4 P íjmy z environmentálních daní v procentech z celkových daňových p íjm

Source: OECD/EEA database on instruments for environmental policy

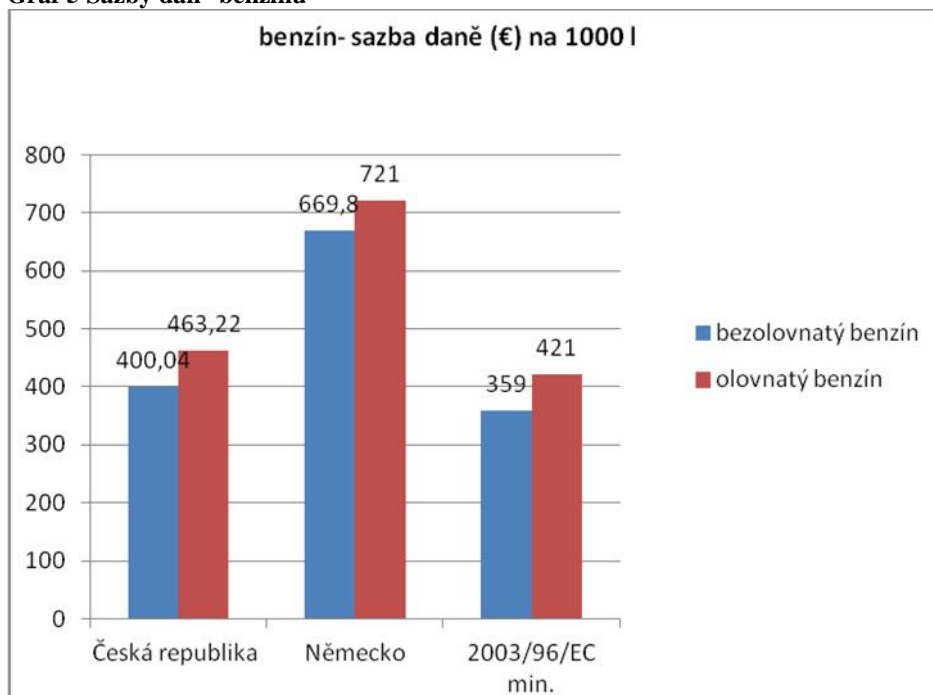
Graf p edstavuje porovnání daňových sazeb, které se vztahovaly k benzínu a nafty v členských zemích OECD k 1.1.2000 a 1.1.2005. Jak m ůžeme vy ýst z grafu, tak daňové sazby z nafty a benzínu v české republice jsou s porovnání s N meckem výrazn ější. Rozdíl v cen ě mezi jednotlivými roky je s nejm ější pravd podobností zp sobena zm ěnami daní v rámci jednotlivých fází ekologické reformy.

⁵⁸ PERFORMANCE], [prepared by Gerhard Omersu ... [et al.] for the OECD Working Party on Environmental. *Germany 2012*. Online-Ausg. Paris: OECD, 2012. ISBN 978-926-4169-302.

Zdanění benzínu

Jak můžeme z grafu (Z) vidět, tak sazby obou zemí dodržují minimální sazbu spotřební daně na 1000 litrů jak olovnatého, tak bezolovnatého benzínu předepsanou Směrnicí 2003/96/EC. U bezolovnatého benzínu to je v České republice o 41,04 eur na 1000l, v Německu pak o 110,8 eur na 1000 litrů. U olovnatého benzínu tyto částky činí v České republice 42,22 eur na 1000 litrů a v Německu o rovných 300 eur na 1000 litrů.

Graf 5 Sazby daně benzínu

Zdroj: European Commission, 2006, vlastní zpracování

Plynový olej

Plynový olej je další složkou, která podléhá dani minerálních olejů. Jak můžeme vidět z tabulky tak plynový olej dělíme do 4 skupin: pohonná hmota, průmyslové/komerční užití, Topení obchodní a neobchodní. Jak můžeme vidět, tak rozdílná minimální sazba podle Směrnice 2003/96/EC je pouze u využití jako pohonná hmota, jinak je sazba stanovena na 21 eurech na 1000 litrů.

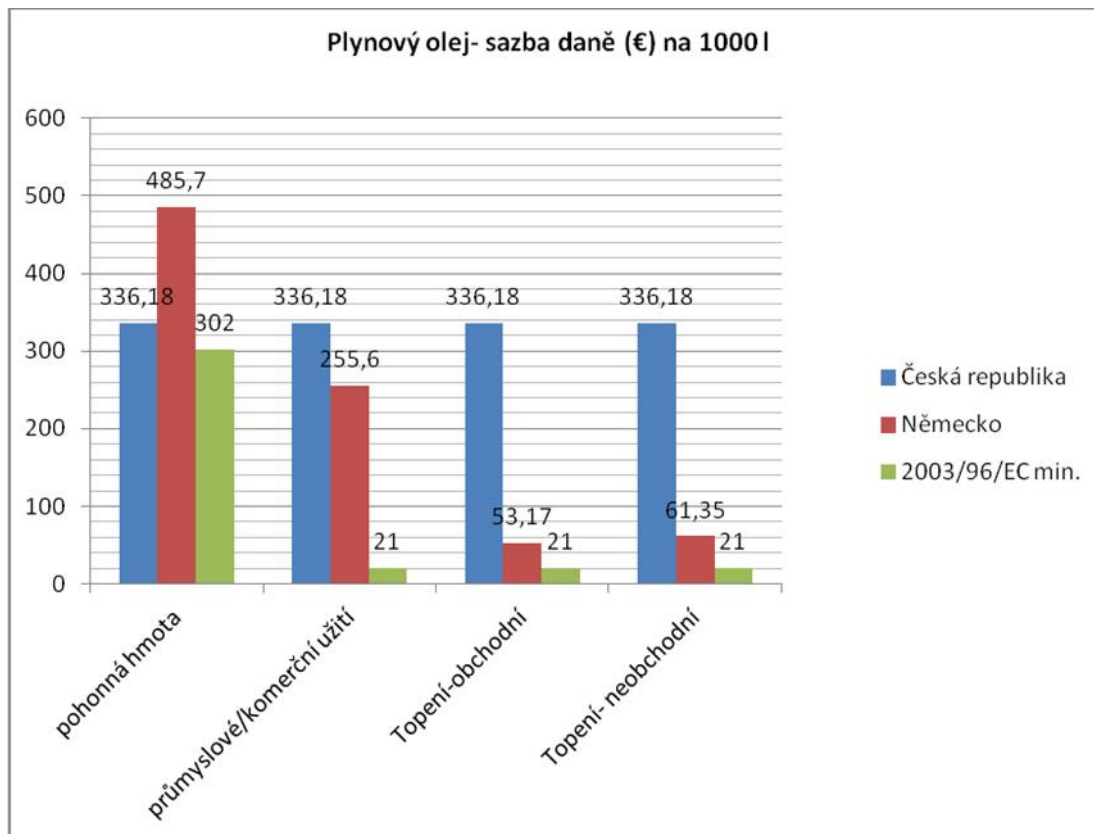
Tabulka 3 Sazba-plynový olej

	Česká republika	Německo	2003/96/EC min.
pohonná hmota	336,18	485,7	302
průmyslové/komerční užití	336,18	255,6	21
Topení-obchodní	336,18	53,17	21
Topení- neobchodní	336,18	61,35	21

Zdroj: European Commission, 2006, vlastní úpravy.

Jak můžeme vidět z grafu, tak minimální stanovenou normu dodržuje jak Česká republika tak také Německo.

Graf 6 Plynový olej- sazba dan

Zdroj: European Commission, 2006, vlastní zpracování

Těžký topný olej

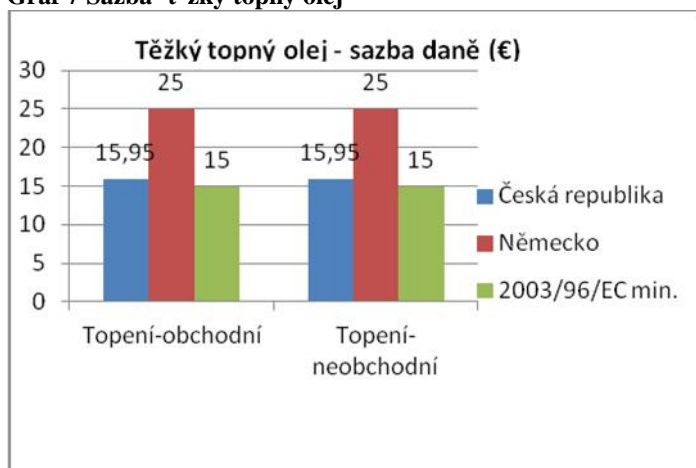
Těžký topný olej patří svým zdaněním mezi minerální oleje. Pro tyto účely je dělíme do dvou skupin a to na obchodní a neobchodní topení. Obě tyto skupiny mají minimální podle směrnice 2003/96/EC minimální sazbu spotřební daně na 1000 kg 15 eur. Jak můžeme vidět tak Česká republika, byt snižuje, i Německo tuto sazbu splňuje.

Tabulka 4 Sazba těžký topný olej

	Česká republika	Německo	2003/96/EC min.
Topení-obchodní	15,95	25	15
Topení- neobchodní	15,95	25	15

Sazba v České republice tvoří pro obchodní i neobchodní účely shodně 15,95 a v Německu také shodně pro obě skupiny 25 eur na 1000 kilogramů.

Graf 7 Sazba- těžký topný olej

Zdroj: European Commission, 2006, vlastní zpracování

Kerosín

Poslední ze skupiny minerálních olejů, který jsem začal do mé komparativní analýzy je kerosin. Jak můžeme vidět z tabulky, tak minimální sazba podle Směrnice 2003/96/EC je pouze u využití jako pohonná hmota pro motorové, neboli komerčního užití. U využití jako pohonná hmota tato sazba činí 302 eur na 1000l a u pro motorového/komerčního využití činí 21 eur na 1000 litrů.

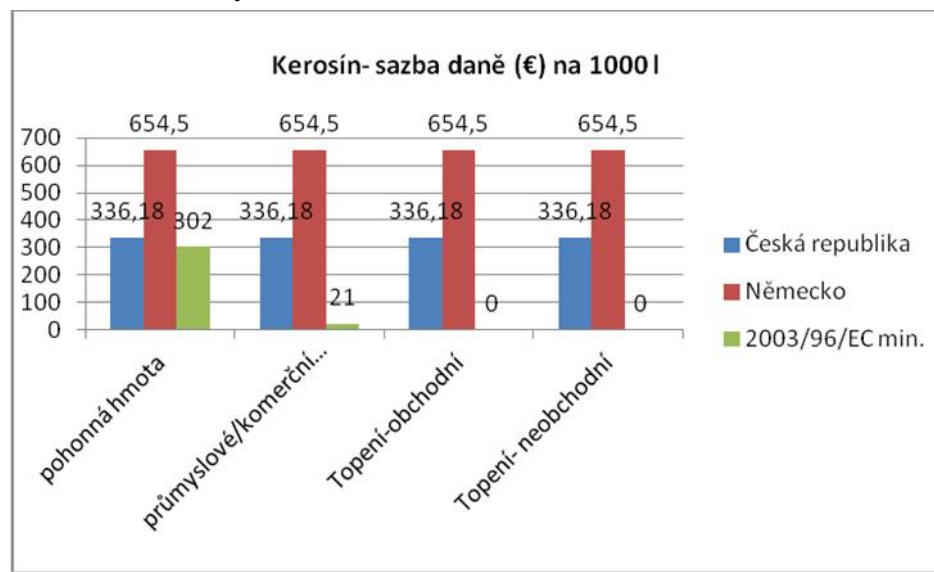
Tabulka 5 Sazba-Kerosín

	Česká republika	Německo	2003/96/EC min.
pohonná hmota	336,18	654,5	302
průmyslové/komerční užití	336,18	654,5	21
Topení-obchodní	336,18	654,5	0
Topení- neobchodní	336,18	654,5	0

Zdroj: European Commission, 2006, vlastní zpracování

Jak můžeme vypožorovat z grafu, tak jak v České republice, tak i v Německu je pro všechny využití Kerosínu stejná sazba. V obou těchto zemích je sazba vyšší než je minimální sazba stanovená Směrnicí 2003/96/EC.

Graf 8 Kerosín-sazby

Zdroj: European Commission, 2006, vlastní zpracování

3.5 Budoucnost ekologických daní

„ešení klíčových problémů životního prostředí jsou proveditelná a dostupná. Předpokládá se, že světový HDP se do roku 2030 zvýší o 97 %, když budeme investovat do ochrany životního prostředí podle doporučení, která OECD dává. Takové investice by znamenaly snížení tempa růstu světového HDP o pouhé 0,03 %. Pokud bychom zvolili „strategii nic nedělat“, světový HDP se do roku 2030 zvýší o 99 % (rozdíl je necelá dvě procenta), ale se zásadními a často nevratnými negativními dopady na životní prostředí. Klíčovými nástroji podle OECD jsou především ekonomické stimuly a motivace – ekologické daně, obchodovatelné emisní povolenky, spravedlivé oceňování zdrojů (internalizace externích nákladů). Výhled také jednoznačně konstatuje, že klíčové je i načasování – jsou to právní regulace, stejně jako jsou časné investice do infrastruktury, budov, výzkumu, apod. ovlivní budoucí efekty na ekonomiku i životní prostředí na desítky let dopředu.“⁵⁹

„S ohledem na analýzu možnosti stanovit v pozdější fázi ještě ambicióznější cíle přesahující současný cíl Společenství 120 g CO₂/km bude dále podporován výzkum a vývoj směřující k vývoji a demonstraci pokročilých technologií na snižování emisí CO₂. Evropská poradní rada pro výzkum silniční dopravy (ERTRAC) byla založena za účelem mobilizace všech zájmových stran, vypracování společné vize a zajištění včasného, koordinovaného a účinného uplatnění zdrojů výzkumu s cílem plnit trvalé úkoly v oblasti silniční dopravy a evropské konkurenceschopnosti. Komise podpoří úsilí výzkumu o splnění cíle výzkumu ERTRAC29, kterým je „zlepšení účinnosti vozidel, [jež] zajistí až 40% snížení emisí CO₂ u osobních automobilů nového vozového parku v roce 2020“. To by odpovídalo průměrným emisím z automobilů nového vozového parku ve výši 95 g CO₂/km.“⁶⁰

⁵⁹ Výhled do roku 2030 o něm expert OECD: Investice do životního prostředí se vyplatí. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. 2008 [cit. 2014-06-14]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/news_tz080313oecd

⁶⁰ SD LENÍ KOMISE RADY A EVROPSKÉMU PARLAMENTU: Výsledky výzkumu strategie Společenství na snižování emisí CO₂ z osobních automobilů a lehkých užitkových vozidel. In: *KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ* [online]. 2007 [cit. 2014-06-23]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52007DC0019&from=EN>

Evropská unie patří mezi nejvtší bojovníky proti klimatickým zmám a chce zajistit snížení emisí skleníkových plyn , které slíbila už v rámci Kjótského protokolu. Komise v lednu 2007 navrhla, aby Evropská unie v rámci mezinárodních jednání držela dohled nad tím, že rozvinuté zem do roku 2020 sníží emise skleníkových plyn (GHG) o 30 % oproti roku 1990.⁶¹

⁶¹ Tamtéž.

Závěr

Význam ekologických daní je v dnešním světě obrovský, a proto je nutné této problematice v novat dostatečně velkou pozornost. Téma ekologických daní je zároveň také tématem velmi aktuálním, a to nejenom z pohledu samotných daní, ale také z hlediska ochrany životního prostředí. Touto oblastí se dnes zabývají nejenom ekologové, ale také ekonomové a statistické úřady a nejrozšířenější politická uskupení. Cílem této podklad bylo blíže specifikovat ekologické daně v Evropské unii, a to jak z teoretického, tak i z praktického hlediska.

První kapitola se zaměřuje na teoretická východiska ekologických daní – ekologické daně jsou zde jasně a přesně vymezeny, je zde uvedena také ekologická daňová reforma v Evropské unii a její vývoj, přičemž text se zmiňuje také o komplikacích, které při zavedení ekologických daní vznikají.

Obsahem druhé kapitoly je velmi důležitá Směrnice 2003/96/ES, kde je pozornost věnována především ekologické dani, správci daní, registraci a zdaňovacímu období.

Třetí kapitola již popisuje praktickou část této práce a to ekologické daně v České republice a v Německu. Konkrétně jsme se zaměřili na porovnání sazeb daní z minerálních olejů, které se dále dělí na daně z benzínu, plynového oleje, těžkého topného oleje a Kerosínu. V každé této skupině dále porovnáme daně sazby v České republice a v Německu s minimálními sazbami Směrnice 2003/96/EC. Můžeme konstatovat, že v žádném případě nebyly tyto minimální sazby vyšší, než v nějaké výše zmiňované zemi. Dále je zde pozornost zaměřena také na budoucnost ekologických daní. Dle mého názoru byl cíl bakalářské práce splněn.

Anotace

Příjmení a jméno autora: Tomáš Mudrák
Instituce: Moravská vysoká škola Olomouc
Název práce v českém jazyce: Ekologické daně v EU
Název práce v anglickém jazyce: Environmental Taxes in EU
Vedoucí práce: Ing. Jarmila Zimmermannová, Ph.D.

Počet stran: 46

Rok obhajoby: 2014

Klíčová slova v českém jazyce: Ekologické daně, Evropská unie, sazba daní, Ekologická daňová reforma.

Klíčová slova v anglickém jazyce: Environmental Taxes, the European Union, The Rate of Tax, Environmental Tax reform.

V úvodu teoretické části této bakalářské práce se zabývám rozdělením daní. Dále se vnuji klasifikací daní s ekologickými daněmi. Poté jsem se zaměřil na ekologickou daňovou reformu.

Praktická část je orientována na srovnání ekologických daní v České republice a Německu. Konkrétně jsem se věnoval části daní z minerálních olejů.

Theoretical part of this thesis begins with the distribution of taxes. Next I describe the classification of taxes to environmental taxes. Then I focused on the ecological tax reform.

The practical part is oriented on the comparison of environmental taxes in the Czech Republic and Germany. More specifically, I focused part of the duties on mineral oils.

Použité zdroje

1. EKOLOGICKÁ DA OVÁ REFORMA V EVROP : Životní prostředí. *Libinst.cz: Liberální institut* [online]. 2012 [cit. 2014-06-12]. Dostupné z: http://www.libinst.cz/Files/KqLFy4r2/profile/2518/simova_edr_energy.pdf
2. Ekologická da ová reforma v N mecku. *Masarykova univerzita* [online]. 2010 [cit. 2014-06-14]. Dostupné z: http://www.czp.cuni.cz/ekoreforma/EDR/BMF_OSR_cz.pdf
3. Ekologická da ová reforma. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. 2013 [cit. 2014-06-14]. Dostupné z: <http://www.mzp.cz/cz/edr>
4. Ekologické dan . NECKÁ , R. *Masarykova univerzita* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2008 [cit. 2014-06-14]. Dostupné z: http://www.law.muni.cz/sborniky/Days-of-public-law/files/pdf/sprava-finance/Radvan_Neckar.pdf
5. Ekologické dan . POKORNÁ, B. *Ekonomicko-správní fakulta: Masarykova univerzita* [online]. 2005 [cit. 2014-06-12]. Dostupné z: <http://www.econ.muni.cz/~jahoda/DTP/prednes/11HELP05.pdf>
6. Ekologické dan . *BusinessInfo.cz* [online]. 2013 [cit. 2014-06-14]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/ekologicke-dane-3532.html>
7. Ekologické dan : Hospodářská komora R. *Businessinfo.cz* [online]. 2009 [cit. 2014-06-14]. Dostupné z: <http://www.businessinfo.cz/cs/clanky/ekologicke-dane-bariery-vnitri-trh-3894.html>
8. Ekologické dan : Skripta. *Etext.czu.cz: česká zemědělská univerzita* [online]. 2010 [cit. 2014-06-12]. Dostupné z: http://etext.czu.cz/php/skripta/kapitola.php?titul_key=73&idkapitola=89
9. KERR, S., Ecological tax reform, s. 4, cit. 20.4.2008, dostupné z <http://www.motu.org.nz/docs/publications/eco.tax.1.pdf>
10. KUBÁTOVÁ, Kv ta. *Da ová teorie a politika*. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2003, 225 s. ISBN 80-863-9584-7.
11. M že existovat „ekologická“ da ? . ZYLICZ, T. *Vysoká škola ekonomická v Praze* [online]. 2010 [cit. 2014-06-12]. Dostupné z: <http://nb.vse.cz/~urbanek/EVS/ZyliczPigouovskeDane.pdf>
12. OECD Better policies for better lives. *OECD Better policies for better lives* [online]. 2014 [cit. 2014-06-26]. Dostupné z: www2.oecd.org/ecoinst/queries/QueryResult_2.aspx?Key=b246fb27-7fd7-4123-9357-cddfe3bfa0b8&QryCtx=1&QryFlag=3
13. PEKOVÁ, Jitka. *Veřejné finance: úvod do problematiky*. 4., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008, 579 s. ISBN 978-80-7357-358-4.
14. P ÍJEM EKOLOGICKÉ DAN ZE ZEMNÍHO PLYNU A N KTERÝCH DALŠÍCH PLYN . BÍLKOVÁ, V., V. SOLILOVÁ a J. VRTALOVÁ. *Vysoká škola ekonomická v Praze* [online]. 2010 [cit. 2014-06-05]. Dostupné z: http://kvf.vse.cz/storage/1239722107_sb_bilkova.pdf
15. S ASNÝ, M. *Environmentální dan a poplatky v EU, OECD a zemích st ední Evropy* [online]. 2002.

16. SDĚLENÍ KOMISE RADY A EVROPSKÉMU PARLAMENTU: Výsledky
přezkumu strategie Společenství na snižování emisí CO₂ z osobních
automobilů a lehkých užitkových vozidel. In: *KOMISE EVROPSKÝCH
SPOLEČENSTVÍ* [online]. 2007 [cit. 2014-06-23]. Dostupné z: [http://eur-
lex.europa.eu/legal-
content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52007DC0019&from=EN](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/PDF/?uri=CELEX:52007DC0019&from=EN)
17. Směrnice Rady 2003/96/ES ze dne 27. října 2003, kterou se mění struktura
rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a
elektriny. In: 2006.
18. ŠAUER, P. *Úvod do ekonomiky životního prostředí*. 1. vyd. Praha: Vysoká
škola ekonomická, 1997, 154 s. ISBN 80-707-9548-4.
19. ŠIROKÝ, Jan. *Daňové teorie: s praktickou aplikací*. 2. vyd. Praha: C. H.
Beck, 2008, xvi, 301 s. ISBN 978-80-7400-005-8.
20. *The political economy of environmentally related taxes*. Paris: OECD, c2006,
199 p. ISBN 92-640-2552-9.
21. VAN UROVÁ, A. a L. LÁCHOVÁ. *Daňový systém ČR 2006, aneb,
Učebnice daňového práva*. 8., aktualiz. vyd. Praha: VOX, 2006, 324 s. ISBN
80-863-2460-5.
22. Výhled do roku 2030 o klimatu expert OECD: Investice do životního prostředí
se vyplatí. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. 2008 [cit. 2014-06-14].
Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/news_tz080313oecd

Seznam tabulek

Tabulka 1 Minimální úroveň zdanění uplatnitelné na paliva a elektřinu dle Směrnice 2003/96/ES.....	21
Tabulka 2 Sazby ekologických daní v rámci zmíněných pětifází ekologické daňové reformy.....	32
Tabulka 3 Sazba-plynový olej	38
Tabulka 4 Sazba těžký topný olej	39
Tabulka 5 Sazba-Kerosín	40